

NEMZETI
KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM
ÁLLAMTUDOMÁNYI ÉS KÖZIGAZGATÁSI KAR
CIVILISZTIKAI INTÉZET

OPUSCULA CIVILIA

Nagy Barna Krisztina

***Robotok: a jogász jövőjének alakulása,
avagy Robotok: mint a jövő jogászái?***

Nagy Barna Krisztina¹

Robotok: a jogász jövőjének alakulása, avagy Robotok: mint a jövő jogásza?

Ki ne látta volna már a Terminátor című filmet, hallott volna a Star Wars filmek R2D2 és C3PO robotjairól? Biztosan sokan nevettek jókat a Robotzsarun, zárták szívükbe a WALL-E névre hallgató takarítórobotot, kalandoztak egy olyan távolinak tűnő világba, melyet Karinthy Frigyes idézett meg Utazás Faremidóba című regényében, vagy töprengtek azon, hogy a mesterséges intelligenciával rendelkező Asimo, az emberre hasonlító robot lehetne az új barátjuk. A robotok régóta lázban tartják az emberiséget, legfőképp a fantáziájukat, ugyanis a távoli múltban nehezen volt elképzelhető, hogy a képzelet egyszer valósággá válik: vezető nélküli metrószerelvényekkel utazunk a tömegközlekedésben, önvezető autókkal veszünk részt a forgalomban, drónokkal készítünk légi felvételeket, robot végez mentési munkálatokat, az ügyvédjelöltek igen időigényes kutatási feladatait az idő töredéke alatt speciális programok végzik el, robotok porszívóznak a lakásunkban, a telefonunknak adott utasítással írunk SMS-t vagy keresünk a böngészőben, okostelefonunkkal irányítjuk háztartási berendezéseinket, vagy telefonunk nyomkövető jeladóval felszerelve jelzi hollétét. És még hosszasan sorolhatnánk, hogy a technikai fejlődés milyen újdonságokkal bír nemcsak az ipar területén, a büntetőeljárásban vagy az orvoslás terén, hanem még a magánéletünkben is. Teljesen új szemléletmód látszik meghonosodni, amelyben a tevékenységek digitalizációja térnyerésének lehetünk szemtanúi emberek, gépek, robotok sajátos kapcsolata révén. Ezt a jelenséget a hiperkonnektivitás fogalmával jelölhetjük, amely többféle rendszer és eszközök használata arra, hogy folyamatosan bekapcsolva maradjunk a társadalmi hálózatokba, illetve az információfolyamba.² Ennek egyik eklatáns példája a közösségi média térhódítása: a Facebook, az Instagram, a Twitter, a Snapchat és sorolhatnánk, amely közösségi oldalak különböző felhasználói élményt biztosítva valamennyi ember számára biztosítják a lehetőséget arra, hogy kapcsolatba kerüljenek és maradjanak egymással. Ez a jelenség változást eredményez az emberi kapcsolatokban, hiszen a közösségi oldalak és más alkalmazások vagy programok (Skype, Viber, WhatsApp) révén az emberek állandó kapcsolatban maradhatnak; a fogyasztók

---

¹ Egyetemi tanársegéd, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Államtudományi és Közigazgatási Kar Civilisztikai Intézet.

² <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/hyperconnectivity> (Letöltés dátuma: 2017. december 13.)

vonatkozásában semmi sem akadályoz meg egy vásárlót abban, hogy lakóhelyétől eltérő webshop kínálatából válasszon, vagy egy vállalkozást az, hogy székhelyétől eltérő országokban is elérhetővé váljon az általa kínált termék, így az Európai Unió felismerve a digitális piacon rejlő lehetőségeket, egységes belső piacát – annak hatékonyabb érvényesülése érdekében – a digitalizáció szolgálatába állítja, kialakítva a DSM-et, a digitális egységes piacot,³ de még az állam és polgárai relációban is az e-kormányzás révén.⁴ A jelenségnek azonban – ha mondhatjuk így – árnyoldalai is vannak: nagy a bizonytalanság, ami a hiányos ismeretekből fakad, továbbá a jog sem ad megfelelő választ bizonyos kérdésekben, például az információs önrendelkezés és a személyes adatok áramlása kapcsán, a magánszféra és a magánélet védelme vonatkozásában, a jog robotizálódása, vagy a fogyasztók megfelelő védelme tekintetében.⁵

A következőkben a hiperkonnektivitás és a jog relációjában vizsgálódom, olyan új jelenség vizsgálatával kívánok foglalkozni, ami a jog, mint tudomány és a jogász, mint foglalkozás számára kihívást jelent. Ezen jelenségek egyike a robotok, valamint a legal tech megjelenésével a jogász hivatás jövője.

1. Robotok: újabb kihívás a jog előtt

Az Oxford Dictionary több meghatározással él arra nézve, hogy mit értünk robot alatt: egyrészt a robot egy gép, amely emberhez hasonlít, és bizonyos emberi mozgások és funkciók reprodukálására képes, valamint komplex műveleteket képes elvégezni automatikusan, és számítógép által programozható. Másrésztől olyan személy, aki mechanikusan vagy érzelemmentesen viselkedik. Tehát a robot egy gép, ami hasonlít az emberre, vagy személy (ember), aki érzelemmentesen viselkedik. Már a fogalmi meghatározás is azt a bizonytalanságot sugallja, ami emberek sokaságát és a jog tudományát is izgatja: a robot ember? Beilleszthető a

³ Az EU prioritásai között szerepel a DSM, kiaknázva az internet által biztosított lehetőségeket: https://ec.europa.eu/commission/priorities/digital-single-market_hu (Letöltés dátuma: 2017. december 13.)

⁴ Az e-kormányzás ékes példája Európában Észtország. Ignác István, a KEKKH elnökének gondolatai a kérdésben: <https://www.vg.hu/velemen/az-eszt-csoda-titka-472893/> (Letöltés dátuma: 2017. december 13.)

⁵ Legaktuálisabb kérdés a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat és a közösségi média kapcsolatában az Instagramon, a Youtube-on és más közösségi platformokon megjelenő „Influencer (véleményvezér)” magatartása. Ennek értékeléséről, fogyasztókra és versenyre gyakorolt hatásáról és a követendő magatartásról a GVH tett közzé közleményt: http://gvh.hu/data/cms1037278/aktualis_hirek_gvh_megfeleles_velemenyezer_2017_11_20.pdf (Letöltés dátuma: 2017. december 13.)

jog által ismert természetes személy kategóriájába? Avagy egy teljesen új kategóriát eredményez a jogban, mint elektronikus személy (e-person, i-person)?⁶

A jog a természetes személy kategóriája alatt a magánszemélyt, az embert érti, minden embert jogképesnek⁷ és cselekvőképésnek⁸ tekint. A jogképeség alapján minden embernek jogai és kötelezettségei lehetnek, a jogképes embert a cselekvőképesség illeti meg, amelynél fogva képes arra, hogy saját nevében, saját javára, saját akarat-elhatározásból jogokat szerezzen és kötelezettségeket vállaljon. Tehát a jog „a jogviszonyoknak magánakarattal való rendezését rendszerint csak azok részéről ismerik el, akiknek ügyeik önálló intézésére a jog részéről elismert átlagos értelmi képességük van, s akiket a jog erkölcsi érettségük tekintetében is elegendőképp megbízhatónak tekint arra, hogy maguk és mások károsítása nélkül a jogi forgalomban részt vehessenek.”⁹ „A cselekvőképesség szabályai mindig az akarat-elhatározást érintő lelki állapotokhoz fűződik.”¹⁰ Tehát a természetes személy cselekvőképessége feltételezi egyrészt akaratot, amit nem külső kényszer alakít ki, hanem az emberben lezajló érzelmi és egyéb folyamatok eredményeként jön létre, ezen túl feltételezi egy értelmi képesség fennállását, valamint erkölcsi értékítéletre való képességet. Tehát a cselekvőképes ember elmével rendelkezik, központi idegrendszerrel, öntudattal, személyiséggel. Mindezek a jellemzők a robot esetében nem állnak fenn. A legjelentősebb eltérés ott érhető tetten, hogy míg a cselekvőképes ember saját akaráttal rendelkezik, addig a robot számítógép által programozható, külső behatás révén működik. És ugyanez igaz az autonóm robot esetében is, amely „külső kontroll vagy beavatkozás nélkül is képes környezetét felmérve és elemezve döntést hozni, majd döntésének megfelelően cselekedni (vagy épp attól tartózkodni).”¹¹ De az akarat-elhatározás az autonóm robot esetében sem egy lelki vagy érzelmi folyamat eredményeként születik meg, amely a tudatára mért hatással váltja ki belőle a cselekvést vagy az attól való tartózkodást, hanem mindez a működéséért felelős technika(i megoldás) révén történik. Tehát a robot a természetes személy kategóriájába nem illeszthető bele. Mindez aggodalomra ad okot, hiszen ha egy robot képes döntést hozni és aszerint cselekedni, képes kárt is okozni. De ha a jog nem tudja kategorizálni a robotot, az általa okozott károkért kit fog felelősségre vonni?

⁶ Zara Orsolya: Robo sapiens, avagy személy lesz-e a robot? In: Európai Jog 2016/3. 49.

⁷ Ptk. 2:1. § (1) - (2) bekezdések

⁸ Ptk. 2:8. § (1) és (3) bekezdései

⁹ Szladits Károly: Az ember, mint jogalany. In: Szladits Károly (szerk.): A magyar magánjog, általános rész, személyi jog, Grill Kiadó, Budapest, 1941. 534.

¹⁰ Szladits i.m. 535.

¹¹ Zara i.m. 48.

Tehát a robot – a szótár által magyarázatból kiindulva – valóban csak hasonlít az emberre, de valójában egy gép, ezért a polgári jogban ismert személyi kategóriákba nem sorolható be. Bár a kérdés megnyugtató biztonsággal nem válaszolható meg, hiszen a robotok olyan új résztvevői társadalmunknak, hogy bizonyos időnek, a technika további fejlődésének és a szabályozási igény konkretizálódásának kell megjelennie ahhoz, hogy bizton állíthassuk, miként tekintünk a robotokra.¹² A kérdés realitását, fontosságát és a szabályozási igény kezdeti csíráját mutatja, hogy az Európai Unióban az Európai Parlament felszólította a Bizottságot, tegyen javaslatot a robotokat érintő polgári jogi kérdések szabályozása tárgyában,¹³ aminek indokaként – többek között – arra hivatkozott, hogy 2010 és 2014 között a robotok értékesítése évente átlagosan 17%-kal nőtt, 2014-ben pedig 29%-kal, ami az eddigi legnagyobb éves emelkedés volt; a robottechnológiával kapcsolatos szabadalmi bejelentések éves száma az elmúlt évtizedben a háromszorosára nőtt;¹⁴ a robotika és a mesterséges intelligencia fejlődése lehetőséget kínálhat az emberi élet és a munkamódszerek megváltoztatására;¹⁵ és lehetőséget lát arra is, hogy hosszú távon a mesterséges intelligencia felülmúlja az ember szellemi kapacitását;¹⁶ indokolt megalkotni a robotok és a mesterséges intelligencia általánosan elfogadott, rugalmas és az innovációt nem hátráltató fogalom-meghatározását.¹⁷ Említi a felelősség kérdéskörét is arra hivatkozással, hogy minél önállóbbak a robotok, annál kevésbé tekinthetők egyszerű eszközöknek más szereplők – például a gyártó, a kezelő, a tulajdonos, a felhasználó stb. – kezében;¹⁸ mivel végső soron a robotok önállósága szükségessé teszi, hogy a meglévő jogi kategóriák fényében tisztázzuk, milyen természettel rendelkeznek, vagy esetleg új kategóriát kell-e megalkotni, amely saját különleges jellemzőkkel és vonatkozásokkal bír;¹⁹ mivel a jelenlegi jogi keretek között a robotok önmagukban nem vonhatók felelősségre azokért

¹² Egy internetes portál nem reprezentatív felmérése alapján a honlapot látogatók közül a döntő többség – 47% – gondolkodik úgy, hogy a robot nem személy, és összesen hat százalék vélekedik ezzel ellentétesen. <https://explore.org/vote/355> (Letöltés dátuma: 2017. december 13.)

¹³ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A8-2017-0005+0+DOC+XML+V0//HU> (Letöltés dátuma: 2017. december 13.)

¹⁴ Jelentés a Bizottságnak szóló ajánlásokkal a robotikára vonatkozó polgári jogi szabályokról (2015/2103(INL))
D. pont

¹⁵ Jelentés a Bizottságnak szóló ajánlásokkal a robotikára vonatkozó polgári jogi szabályokról (2015/2103(INL))
E. pont

¹⁶ Jelentés a Bizottságnak szóló ajánlásokkal a robotikára vonatkozó polgári jogi szabályokról (2015/2103(INL))
Q. pont

¹⁷ Jelentés a Bizottságnak szóló ajánlásokkal a robotikára vonatkozó polgári jogi szabályokról (2015/2103(INL))
C. pont

¹⁸ Jelentés a Bizottságnak szóló ajánlásokkal a robotikára vonatkozó polgári jogi szabályokról (2015/2103(INL))
AB. pont

¹⁹ Jelentés a Bizottságnak szóló ajánlásokkal a robotikára vonatkozó polgári jogi szabályokról (2015/2103(INL))
AC. pont

a cselekedetekért vagy mulasztásokért, amelyek harmadik feleknek kárt okoznak.²⁰ A felelősség kérdéskörében a közvéleményt leginkább az önvezető autók által okozott balesetekért és az azokért való felelősség kérdésköre izgatja.²¹ Az önvezető autó megjelölést az EU nem használja, hanem az automatizált jármű és az autonóm jármű között tesz különbséget. Előbbi esetében a vezetőnek a vezetést akkor is felügyelnie kell, ha azt ténylegesen nem ő végzi és az esetleges balesetből eredő felelősség – amennyiben fennforog – őt fogja terhelni. Ezzel szemben az autonóm jármű nem igényel folyamatos felügyeletet és beavatkozást sem vezetés közben. Ilyen esetben nem tisztázott, hogy ki viseli a felelősséget az esetleges károkért. A közlekedési balesetek 90%-át az ember okozza, de az autonóm járművek alkalmazásával a közlekedés biztonságosabbá tehető, de a káresetek bekövetkezése teljesen el nem hárítható. Ilyen járművek a közúti forgalomban még nem vesznek részt, de automata működésűek igen. Az utóbbiak esetében a felelősségi kérdések tisztázására nincs szükség, ellenben az autonóm működésű járművekkel. Az EU mindenekelőtt egy olyan felelősségi rendszer kidolgozását javasolja, amely nem képezi a technikai fejlődés gátját. Megoldásként a felelősség felosztását javasolja: egyrészt az alkotórész tervezője és gyártója lenne felelősségre vonható az alkotórész hibája okán; másrészt a jármű összeszerelője, ha a kár azzal kapcsolatosan következik be; végezetül a felelősségi lánc végére a szolgáltató és a felhasználó kerül. Az EU 2019-ig adott határidőt a közös európai stratégiát kidolgozására.²²

2. Robotok: kihívás a jogászai hivatás előtt

Ha nem is robotbíró vagy robotügyvéd fog rövid időn belül a tárgyalóteremben tárgyalást vezetni, avagy a peres fél érdekében jogi képviselői tevékenységet kifejteni, az intelligens algoritmusok teret hódítottak a jogászok körében is. Valósággá vált, amire a szakma vágyott, vagy amitől tartott? Olyan szoftverek, intelligens algoritmusok kerültek kidolgozásra, amelyek idő- és energiaigényes, ember által – ügyvédi hivatás esetében ügyvédjelöltek által – végzett rutinmunkát látnak el rövidebb idő alatt. A jogászai hivatást érintő változás komolyságát

²⁰ Jelentés a Bizottságnak szóló ajánlásokkal a robotikára vonatkozó polgári jogi szabályokról (2015/2103(INL)) AD. pont

²¹ http://index.hu/tech/2016/07/01/embert_olt_az_onvezeto_tesla/
http://hvg.hu/cegauto/20170914_halalos_tesla_baleset
<https://www.theguardian.com/technology/2017/nov/09/self-driving-bus-crashes-two-hours-after-las-vegas-launch-truck-autonomous-vehicle> (Letöltések dátuma: 2017. december 13.)

²² Vélemény a Közlekedési és Idegenforgalmi Bizottság részéről: Jelentés a Bizottságnak szóló ajánlásokkal a robotikára vonatkozó polgári jogi szabályokról (2015/2103(INL)) 32-35.

érinti, hogy kialakult a lawtech vagy legal technology fogalma, amely a jogi szolgáltatásokat nyújtó technológia és szoftver használatára vonatkozik. A legal tech cégek általában start-up²³ vállalkozások,²⁴ amelyek célja a hagyományosan konzervatív jogi piac megzavarása.²⁵ Idetartozik minden olyan IT megoldás, ami a jogászok, ügyvédi irodák, bíróságok munkáját segíti az online jogtártól kezdve a munkaórák rögzítését és a számlázást segítő szoftvereken át az irattárákig. Az efféle start-upok igen nagy számban elterjedtek, ami a legal tech fogalom bővülését is eredményezte: olyan jogi tanácsadást helyettesítő rendszerek is érthetők alatta, amelyek intelligens algoritmusok felhasználásával működnek. A legal tech kialakulásának és fejlődésének hátterében nem csak a digitalizáció áll, hanem a 2008-as világválság is, amely okán a vállalkozások a jogi kiadásukat csökkenteni kívánták, valamint az informatika fejlődésével a kezdő jogászok feladatait különböző technológiai megoldásokkal váltják ki (költséghatékonysági és az idő szempontjából takarékosági megoldásként). A legal tech előnye, hogy olcsó, hatékony, pontosabb eredményt hoz, mint egy ember, azonban a kreativitás, a ravaszság és az empátia, ami az embert jellemzi, ebben a lehetőségben nincs meg.²⁶

---

²³ A korai fázisú vállalkozások és a korai fázisú vállalkozásokat támogató vállalkozások nyilvántartásba vétel iránti eljárásának részletes szabályairól szóló 331/2017. (XI. 9.) Korm. r. szerint a start-up korai fázisú vállalkozást jelent, amelyet legfeljebb három éve alapították, az éves nettó árbevétele nem haladja meg a 100 millió forintot, a foglalkoztatottak átlagos állományi létszáma legalább két, legfeljebb húsz fő és innovációs tevékenységet végez. A tudományos kutatásról, fejlesztésről és innovációról szóló 2014. évi LXXVI. törvény 3. § 6. pontja szerint innováció a gazdasági tevékenység hatékonyságának, jövedelmezőségének javítása, a kedvező társadalmi és környezeti hatások elérése érdekében végzett tudományos, műszaki, szervezési, gazdálkodási, kereskedelmi műveletek összessége, amelyek eredményeként új vagy lényegesen módosított termék, eljárás, szolgáltatás jön létre, új vagy lényegesen módosított eljárás, technológia alkalmazására, piaci bevezetésére kerül sor, ideértve azokat a változásokat, amelyek csak adott ágazatban vagy adott szervezetnél minősülnek újdonságnak.

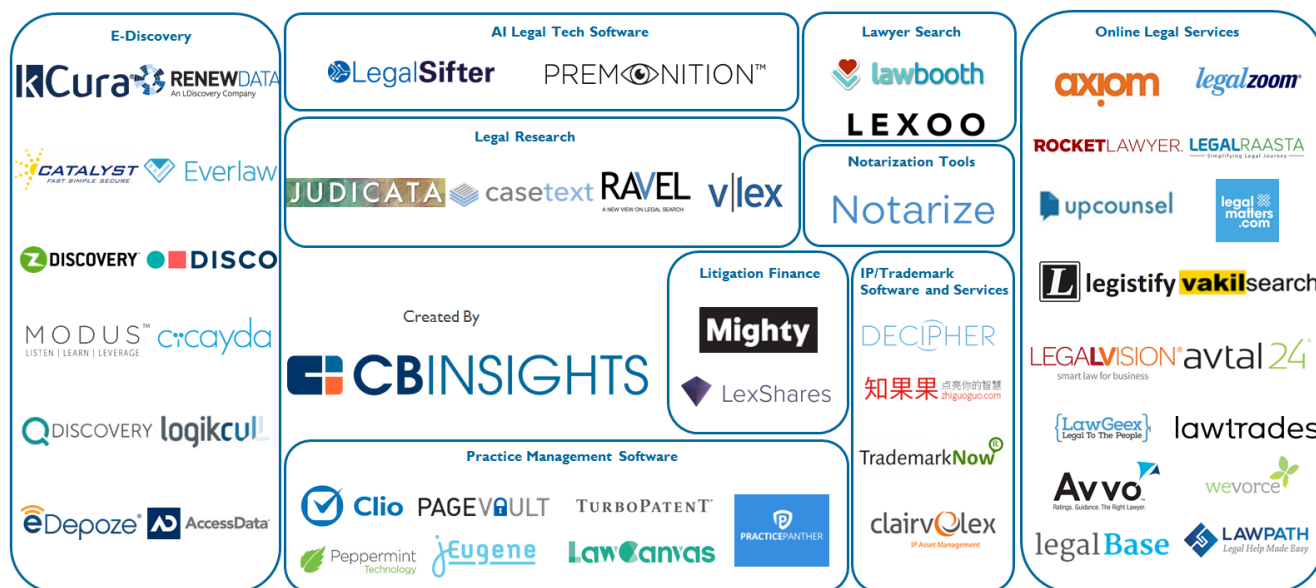
²⁴ <https://angel.co/legal-tech-1>, <https://angel.co/legal> (Letöltés dátuma: 2017. december 13.)

²⁵ https://en.wikipedia.org/wiki/Legal_technology (Letöltés dátuma: 2017. december 13.)

²⁶ Gönczi Gergely: Robotoló jelöltek helyett robot ügyvédjelöltek? In: ArsBoni, 2017. július 23.

The Legal Tech Market Map

1. ábra: A legal tech piac térképe²⁷

Az ábra a legal tech még fejlődésben lévő piacát mutatja, kilenc szektorra bontva mutatja be a terület kiemelkedő startup vállalkozásait. Az egyes szektorokat csoportosítani tudjuk aszerint, hogy a jogászok, a fogyasztók vagy más érdekeltek részére nyújtanak valamilyen szolgáltatást vagy egy terméket.

A jogászok szempontjából releváns szektorok:

- E-discovery: olyan folyamatra utal, amelyben az elektronikus adatokat keresik és polgári vagy büntetőügyekben bizonyítékként használják fel. Elsősorban digitális eszközöket fejlesztésére kerül sor, amelyek a folyamat javítását hivatottak szolgálni.
- AI Legal Tech Software: az ebbe a csoportba tartozó vállalatok mesterséges intelligenciát használnak a jogi dokumentumok összefoglalására.
- Legal Research: ez a szekció számos online kutató céget foglal magába, amelyek a jogi ágazathoz tartoznak.
- Practice Management Software: a vállalatok ebben a csoportban számlázási, idő- és szerződéskezelési eszközöket nyújtanak ügyvédi irodáknak.
- Notarization Tools: a legszűkebb szektor, ahol digitális közjegyzői szolgáltatások nyújtására kerül sor.

²⁷ <https://www.cbinsights.com/research/legal-tech-market-map-company-list/> (Letöltés dátuma: 2017. december 13.)

- IP/Trademark Software and Services: olyan szoftverek készítésére kerül sor, amely a szellemi tulajdonnal kapcsolatos jogok érvényesítését segítik elő.

A fogyasztók szempontjából releváns szektorok:

- Litigation Finance: ebbe a csoportba olyan vállalatok tartoznak, amelyek a polgári peres ügyek finanszírozásában vesznek részt a felperes költségeinek előzetes finanszírozásával.
- Lawyer Search: a vállalatok olyan szolgáltatást nyújtanak a fogyasztók részére, ami alapján meg tudják találni a megfelelő ügyvédet.
- Notarization Tools: a legszűkebb szektor, ahol digitális közjegyzői szolgáltatások nyújtására kerül sor.
- Online Legal Services: ahogyan az elnevezés is utal rá, a fogyasztók és vállalkozások részére online jogi szolgáltatást nyújtó vállalatok tartoznak a csoportba.

Egyéb érdekeltek szempontjából releváns szektorok:

- IP/Trademark Software and Services: olyan szoftverek készítésére kerül sor, amely a szellemi tulajdonnal kapcsolatos jogok érvényesítését segítik elő.
- Litigation Finance: ebbe a csoportba olyan vállalatok tartoznak, amelyek a polgári peres ügyek finanszírozásában vesznek részt a felperes költségeinek előzetes finanszírozásával.
- Lawyer Search: a vállalatok olyan szolgáltatást nyújtanak a fogyasztók részére, ami alapján meg tudják találni a megfelelő ügyvédet.
- Notarization Tools: a legszűkebb szektor, ahol digitális közjegyzői szolgáltatások nyújtására kerül sor.
- Online Legal Services: ahogyan az elnevezés is utal rá, a fogyasztók és vállalkozások részére online jogi szolgáltatást nyújtó vállalatok tartoznak a csoportba.

Ez az innovatív megoldás és a legal tech kibontakozás mindenképp üdvözlendő, azonban felveti annak kérdését, hogy a jogi hivatás a jövőben az emberi közreműködést igényelni fogja-e, amennyiben igen, milyen mértékben és ez hogyan hat majd ki az egyes munkahelyek számára: vajon aggódhatnak a jogászok a munkahelyük elvesztése miatt? Azt hiszem, elhamarkodott lenne kijelenteni azt, hogy a jogászok munkahelyei veszélyben vannak. A legal tech folyamánként a start-up vállalkozások által elérhetővé vált innovatív megoldások átalakítják a munka eddig megszokott képletét, de gyökeres változást nem

eredményeznek. Az átalakulás nem eredményezi a munkahelyek megszűnését, ugyanis különbséget kell tennünk a feladat automatizálása és a foglalkozás egészének automatizálása közötti. Míg az előbbi egy-egy részfeladat nem ember által történő elvégzését, de ember által történő felhasználását és elemzését jelenti, addig a foglalkozás automatizálása a teljes folyamat nem ember által történő megvalósítását tételezi fel. Ennek esetköre még nem áll fenn, pusztán egyes időigényes és nagyfokú koncentrációs képességet igénylő egyes részfeladatok elvégzését tudja az ember helyett egy számítógépes program vagy mesterséges intelligencia elvégezni. Ezt jól szemlélteti az is, hogy például az E-discovery vagy az AI Legal Tech Software körébe tartozó megoldások is pusztán részfeladatokat vesznek át a jogászoktól azzal, hogy adatkeresését hajtanak végre bizonyítékok kinyerése céljából vagy mesterséges intelligencia használatával foglalják össze a jogi dokumentumokat. Az így kapott információk felhasználása pedig az emberi munkaerő által történik, ami megnyugtató választ arra nézve, hogy hogyan alakul a jogászi hivatás jövője. Az automatizálás csak kiegészíti a munkavégzést, de nem feltétlenül jár a munkaerőtől való megválás esetével, a rutinmunka ember által történő végzését megszünteti, de a kreativitást, rugalmasságot igénylő munkahelyeket a megszűnés szempontjából nem érinti.²⁸

2015-ben Joshua Browder, a Stanford Egyetem akkor 19 éves hallgatója megalkotott egy chatbotot, aminek a DoNotPay elnevezést adta. A számítógépes program célja, hogy segítsen az Egyesült Királyságban a felhasználók számára a parkolójegyekkel kapcsolatos ügyek fellebbezésében, mindezt természetesen ingyenesen, jogász közreműködése nélkül. Az alkotó az általa megalkotott chatbotot a világ első robot jogászának tartja, amely ma már az Egyesült Államok mind az ötven államában elérhető. A használat érdekében a felhasználónak regisztrálnia kell, és amint ezt megtette, egy chatablak ugrik fel, és elkezdődik a beszélgetés a felhasználó és a program között, amelynek az a célja, hogy a program megismerjen minél több részletet az ügyből. Ezt követően tanácsot ad a felhasználó számára abban, hogy töltsen ki azt a formanyomtatványt, amelyben a fellebbezését megküldi az illetékes bíróságnak. A DoNotPay chatbot nem csak a parkolással kapcsolatos ügyekben jár el, hanem számos más ügytípusban is segítséget tud nyújtani a felhasználók számára. Például abban, hogy a bérlő a bérbeadóval szemben miként tudja érvényesíteni az igényét abban az esetben, ha sérült ingatlan képezi a bérlet tárgyát; a fogyasztóknak a kereskedőkkel szemben érvényesítendő igényeik kapcsán; a válásban; vagy a zöld kártya és a vízum igénylése kapcsán. Fontos

---

²⁸ Kocsis Gergő: Robot ügyvédek? Lassan a testtel! In.: Ars Boni, 2016. október 20.

kihangsúlyozni, hogy a bot csak bizonyos segítséget tud nyújtani, de bíróság előtt megjelenni és egy esetleges jogvitában érvelni már nem képes, mindezek ellenére igen nagy összegeket spórolhatnak meg a felhasználók, hiszen jogászai segítség nélkül, a chatbotra hagyatkozva sikerrel járhatnak el a bíróság előtt. A chatbot működési alapját egy beszélgetés alapú algoritmus képezi, ami azt jelenti, hogy kulcsszavakat, kifejezéseket és szavakat használ annak érdekében, hogy megértse, mi a felhasználó igénye. Ez a fejlesztő szerint azt jelenti, hogy minél többen használják a chatbotot, az annál kifinomultabban fog működni, ugyanis az algoritmus nagy mennyiségű adatot tud elemezni, miközben saját magát fejleszti. A chatbot megalkotója nem tétlenkedik továbbra sem, ugyanis az idei évben egy újabb változatát fejlesztette ki a chatbotnak, amely a hajléktalan emberek számára nyújt segítséget a lakhatás kérdésében az Egyesült Királyság területén. Természetesen ez nem jelenti azt, hogy a robotok a bíróságok előtt fognak eljárni, de a mesterséges intelligencia további fejlődése révén a jogászok kevesebb olyan feladatot fognak végezni, ami az eddigi mindennapos munkájuk részét képezte. A chatbot megalkotója szerint a program a parkolási ügyekben feltételezhetően fel fogja váltani az ügyvédi munkát.²⁹

Hazánkban a legal tech hatásai még igen elhanyagolhatóak, javarészt szóbeszéd tárgyát képezi, gyakorlati alkalmazásuk még várat magára. Úttörőnek számít a Pécsi Tudományegyetem abban, hogy egy hazai start-uppal összefogva, közösen egy tanfolyamot indítottak abból a célból, hogy megismertessék a hallgatókkal a legal tech világot és az ott használatos digitális technológiákat. Ennek keretében bemutatásra került egy mesterséges intelligencia alapú oktatási eszköz, Lexi. A Lexi egy chatbot, amely a hallgatók által feltett polgári jogi kérdésekre válaszol magyarul.³⁰

3. Összegzés

A digitalizáció korában a jog igen nagy kihívással áll szemben a robotok megítélését illetően. Az autonóm robotok térnyerésével egyre égetőbb kérdést képez az, hogy miként tekintünk a robotokra, jogilag milyen kategóriát képez és a döntéshozatalra való képessége révén választ kell adni arra, hogy az esetleges károkozás során kinek kell helytállnia. Az

---

²⁹ <http://www.businessinsider.com/robot-lawyer-chatbot-2017-7>; <https://www.donotpay.com/> (Letöltés dátuma: 2017. december 13.)

³⁰ <http://bitport.hu/beirattak-a-pecsi-egyetemre-egy-chatbotot> (Letöltés dátuma: 2017. december 13.)

Európai Unió, felismerve a robotok jelentőségét, jogalkotási kezdeményezéssel élve igyekszik mihamarabb jogszabályt alkotni és a robotok okozta jogi problémákat elsimítani. Az pedig talán nem is a távoli jövő kérdése, hogy a robotok képesek lesznek-e az érzelmi intelligenciára és így a természetes személy kategóriájába történő beillesztésre.

A másik problémakör, amely a robotok kapcsán felmerül, az a jogász hivatás jövője. Annak kérdése, hogy a robotok a jövőben képesek lesznek-e átvenni például az ügyvéd vagy a bíró szerepét, feleslegessé téve az emberi beavatkozás lehetőségét, felszámolva ezáltal munkahelyek ezreit és száz ezreit. Jelen állás szerint ezen veszély reális lehetősége nem áll fenn. A jogász hivatás a munka végzésének módszerét tekintve megváltozik, átalakulóban van, de nem kerül felszámolásra. Az azonban a jövő technológiai fejlődésének íve szempontjából kérdéses, hogy mindig így lesz-e, a modern technika segíti és kiegészíti a jogászok munkáját, vagy egyszer képes is lesz annak átvételére.

2018. március

